

Gyula, a nyári örömök városa

Az elmúlt hetekben sokat hallottunk a gyulai várjátékokról, amelyek már szép sikerrel, befejeződtek. De koránt sem múlt még el a nyári és talán még kevesen tudják, hogy Gyula, ez a kedves, szép alföldi város milyen sok nyári öröm ígérete, forrása.

Tisztaság és kulturáltság

Földrajzi nevezetességeit nem kell sorolnom. Ritka szép, rendezett város Gyula. Utcáinak tisztaságán, de még üzleteinek kirakatain is ott tükröződik az a szerényen nagyratörő szellem, amely a város életét, fejlődését irányítja. Célratóró és főként öntevékeny emberek persze másutt is vannak, de itt mintha több jelét látnám a közös törekvésnek és igyekezetnek. Csúpan egy dolgot említek meg: a pihenést, a szórakozást.

Gyulán, amint tapasztaltam magasan megvan ehhez sok minden, ami kell. Senki sem kiabált erről, mégis igaz, hogy Gyula kitűnően berendezkedett a vendégfogadásra. Aztán ahogy halad az ember befelé, mindent meg tud az okosan, szembetűnően kirakott útmutató tábláskákról: mi van, hol van, merre kell menni? De a segíteni akarás szép szándéka az emberekben is legáltalában úgy megvan Gyulán, mint nálunk. Sok-sok évtized töredelmes munkája, felelőssége, s talán nem is utolsó sorban önfegyelmezése kellett bizonyára ahhoz, hogy ez így legyen. Mert ugyan a vendéglőben Gyulán is találtunk törőletlen poharat, de azt a pincér egyszerűre vette észre velünk, s ki is cserélte nyomban. Amikor pedig megtudta, hogy hideg sörre szomjazunk, a világról sem engedett bennünket máshová, hanem — koradélelőtt lévén — sürgősen szerzett valahonnan jeget.

Hat nagy medence

De ezek, mondom, csak külsőségek inkább, bár jellemzik a levegő kulturáltságát. Ha aztán a vendég még többre vágyik, megkaphatja. Kimehet például a várkertbe, a strandra. Csodaszép fás kert fogadja a vendéget, valóságos erdő az egyik Körös-ág szomszédságában. A kertben hat nagy medence, bennük különböző hőmérsékletű víz. S mindenfelé rend, tisztaság, korszerűség és kényelem. Nem kell az embernek várnia sem a fürdőjegy beszerzése miatt, sem akkor, ha valamit vásárolni akar. Ha

enni, vagy inni kíván, csinos, tiszta elárulásihelyekre bukkan lépten-nyomon. Van ott minden, sült kolbász, tejeskávé, gyümölcs, húsítottal, sör. Egyszerű és gyors kiszolgálás. A nagyobb étkezéshez sem kell messzire menni, olyan önkiszolgáló éttermük van, izletes ételekkel és nagyon jól megszervezett, gyors forgalommal, amelyhez hasonló Bécstől láttam legutóbb. Márpedig ez a jó. Senki sem szeret várakozni. Kivált ha éhes, s ha ráadásul még meleg is van. Egyébként sokan mondták Gyulán, hogy az önkiszolgáló rendszer a város üzleteiben jobban elterjedt és népszerűbb, mint akár Budapesten.

Száz kilométernyire

A strand mellett, ahol az ember egészsznapot pihenést,

ellátást talál, ha idejében jelentkezik még turisztaszállást is, ott a gyulai vár. Régi emlékeket idéző falai csábitják az embert, s lám a gyulaiak ezt a lehetőséget is nagyszépen kihasználják. Remek ötlet volt színházat csinálni a várban. Persze, a kultúra mellé, az egykori löportoronyban jó homoki, vagy hegyvidéki bort, meg preszszókávét is kaphat az ember. Azt a kellemes napot, estét, amit Gyulán tölthet valaki, nem könnyen felejtí el. Száz kilométernyire van Szegedtől, de kevés kitűnőbb hétvégi, vagy nyári kirándulási hely akad a Csongrád megyeiek számára.

Kaczúr István

Mit mond a tudós a Holdról?

Az űrkutatás minden újabb sikere; a Holdra induló első ember startjának közeledése mind nagyobb mértékben kelti fel az érdeklődést a Hold iránt. Sokan keresik a választ arra a kérdésre is, mi okozza, hogy hűségese kísérőnk mindig ugyanazt az oldalát fordítja felénk, másszóval pontosan ugyanannyi idő alatt kerülül meg földünkét, amennyi alatt saját tengelye körül fordul meg.

A kérdésre — mondotta dr. Kulin György, az Uránia Csillagvizsgáló igazgatója — a tudomány több elméletet dolgozott már ki. Közülük a legelterjedtebb a jelenség okát a Föld ár-apálykeltő hatásában véli felfedezni. Eszerint a Föld vonzása annak idején a még nem teljesen megdermedt Holdon — mégpedig mivel ott víz már akkor sem volt, a kéregben — létrehozott egy dagályhullámot, amelynek mozgása annyira lefékezte az eredeti tengelyforgást, hogy a keletkezett kidudorodás általánosan egy helyen maradt és ott is szilárdult meg. A Föld vonzása természetesen itt érvényesül a legerőteljesebben, s így a Hold, mint valami gigantikus keljfeljancsi — egészen elenyészően kis ingadozásoktól eltekintve — kénytelen mindig ezt a kidudorodó oldalát fordítani a Föld felé.

Ez a jelenlegi helyzet

azonban nem örök, inkább csak pillanatnyi állapot — a pillanatot természetesen csillagászati mértékkel mérve. Sok jel mutat arra, hogy a Hold valamikor jóval gyorsabban, egyesek szerint öt óra alatt kerülte meg a Földet, azóta azonban mindinkább távolodik tőlünk. Ezért keringési ideje is fokozatosan nő és — amint kiszámították — eléri majd az 55 napot is. Eközben a Föld vonzóereje természetesen továbbra is igyekszik fenntartani a keljfeljancsi-állapotot, kérdéses azonban, hogy akár ez, akár valami más, ma még ismeretlen tényező tudja-e majd ugyanolyan mértékben lassítani a tengelyforgást, ahogyan a keringési idő megnyúlik. Amint pedig a két mozgás időtartama eltér egymástól, a Holdnak óhatatlanul fel kell fednie a Föld lakói előtt azt az oldalát is, amelyről az első képeket az emberiség a Lunyik 3. útján szerezte.

Hogy ez az időpont mikor következik el, azt kiszámítani nemigen lehet. Annyi mindenesetre biztos, hogy a következő nemzedékek megszámlálhatatlan sora továbbra is ugyanazt látja majd a Holdon, mint mi, s a leendő Hold-utasok is hosszú-hosszú időn át ennek a jól ismert ábrázatnak a barázdái között szállhatnak le és onnan nézhetnek majd fel régi otthonukra, a Földre. (MTI)

Amíg az öt számból nyeremény lesz

Másfél milliárd lottószelvény. Ennyit vettünk meg a trafikokban, postahivatalokban, lottózókban a játék kezdete, 1957 óta. Az óriási szám is mutatja, hogy nincsen olyan felnőtt, de talán még gyerek sem, aki ne ismerne ezt az izgalmas játékot.

De a lottóval járó munkát, azt, hogyan is bonyolítják le az egészet a szelvénykészítéstől a kifizetésig, hogy hogyan zárják ki a visszaélések lehetőségét, miként húzzák a számokat — ezt már kevesebben tudják. Pedig ez is érdekes. Erről beszélgettünk a lottózás „gazdáival” az Országos Takarékpénztár Sportfogadási és Lottó Igazgatóságán.

● Vasajtók és páncélszekrények

Az út a budai Várban, az Állami Nyomdában kezdődik. Itt nyomják az összes értékpapírt, a bélyeget is, itt készül a sok szelvény. Valóban nagyon sok, és egyre több. Az év első felében egy-egy héten már átlagban 6 090 000 szelvényt fogott el; az eddigi rekord az idei 12. játékhéten következett be: 6 595 000 szelvényt! A nyomtatást természetesen komoly ellenőrzés mellett végzik, visszaélésről, „könynyű” szelvénytől szó sem lehet. Utána még sorszám és darab szerint is ellenőrzik a szelvényeket, majd biztosan leplombált, vízhatlan zsákba csomagolva, útnak indítják az OTP-fiókok felé. A lottóárúsitók, irodák az OTP-fiókóktól kapják hetente.

Az ezután következő műveletről, a szelvények kitöltéséről látszólag nem kell sokat beszélni. Pedig erről is van mondanivalójuk a lottószakembereknek. Sokan még most sem töltik ki szabályosan a lottóédelvét. Olyan szelvény is érkezett már, amelyen gondosan besatíroztak, illetve kiszíneztek 85 kockát, csak épp a választott öt számot hagyták üresen. Póru is jártak a „művész érzékű” játékosok; hiába volt találatuk, nem nyertek. Csak a szabályosan kitöltött szelvények vesznek részt a játékban.

A lottóadamba dobott szelvényeket húzás előtt egy erre kijelölt bizottság szedi ki; ez biztosíték arra, hogy

mindegyik beérkezzen. A postán feladott lottót expressz-küldeményként kezelik, így minden idejében be-dobott szelvény idejében ott is van a kiértékelő helyen. Itt számsorrendbe rakják, majd 200-as kötegekbe kötik. A csomagok ezután speciális vágógépbe kerülnek, a gép különválasztja a fogadási és az ellenőrző részt. A szelvénykötegek oldalát még be-kenik előhívható vegytintával, így akadályozzák meg, hogy húzás után kitöltött, tehát meg nem jött szelvények kerülhessenek a játékba. Ezt sem tartják azonban önmagában eléggé biztonságosnak, ezért az ellenőrző szelvényeket tartalmazó zsákokat vasajtók mögé zárt páncélszekrényben védik az illetéktelen kezekről. A vasajtóknak és páncélszekrényeknek kettős zárjuk van, az egyik kulcsot az OTP vezető munkatársa, a másikat a Pénzügyminisztérium megbízottja őrzi, s a zárat állami közjegyző pecsételi le.

● Siófok, Pétervására, Balatonfüred

Ezután következik a legizgalmasabb rész, a számok húzása. Ezt a folyamatot már jónéhányan látták, hiszen a sorsolást mindig más-más, az ország más-más helységében végzik. A jövő havi menetrend: augusztus 7-én Siófokon, 14-én Pétervására, 21-én Balatonfüreden, 28-án Tiszavasvári.

Az öt számot különben öt, a közönség közül sorsolás által kiválasztott játékos húzza. Sokan annyira a vak-szerencsére bízzák a dolgot, hogy még be is hűnyják a szemüket húzás közben. De, aki nyitva tartja, az sem látja, hogy mit húz: a közönség és a közjegyző által előzőleg ellenőrzött 90 számot ugyanis kis gombókba zárva rakják a szerencsekerebbe, „leskelődni” tehát nem lehet.

A kihúzott öt számot a sorsolás után rejteles telefonhívással és géptáviró útján azonnal közlik a budapesti központtal, amely rögtön tovább küldi a hírt a rádióhoz, a televízióhoz, a Magyar Távirati Irodához.

Hogy jó-e ez a hír vagy rossz, az egyénenként változik, s a szerencsétől függ.

Hetente igen sok embernek jó hír. Hogy kiknek, és milyen mértékben, vagyis hogy hányan nyernek és mennyit, az még péntek este eldőlt. Sok száz kisegítő, elsősorban nyugdíjasok, és diákok hajolnak péntek délután a szelvénykötegek fölé. A szelvényeket speciális »raccsal« vizsgálják, amelyek akkorák, mint a szelvény, s az öt szám helyén ki vannak vágva. Ha a kis ablakon megjelölnek az x, van találat, ha üres az ablak, nincs. Az ügyes kis szerszámmal egy délután két-három ezer szelvényt is kiértékel egy-egy ügyesebb munkás. A munkát különben a Pénzügyminisztérium szigorúan ellenőrzi, idegeneknek a kiértékelésre bemenni nem szabad. Még újságíróknak sem...

● 4 473 094 forint

Ha találat van, az eddig páncélszekrényben tartott ellenőrző szelvényt a pénzügyminisztériumi kiküldött és közjegyző jelenlétében összehasonlítják, aztán kiszámítják, hogy egy nyerő-osztályra, egy szelvényre mennyi pénz jut. Ezt már szombaton délelőtt közli a rádió és a sajtó, a játékosnak pedig a pénzügyminisztériumi kiküldött és közjegyző jelenlétében már csak a nyereményt kell felvennie. A két-három találatosot négy nap múlva, a negyest, ötöst 12 napon belül. Az utóbbi időben különben elég sok az ötös találat: 2 473 094 forint. A legnagyobb negyest is elfogadnánk: 1960-ban (a tizenhatodik játékhéten) három negyes találatra egyenként 1 110 383 forintot fizettek.

Nem beszélünk még a ráadásról, a minden hónapban megtartott tárgyeremény-sorsolásról, s az évenként külön egyszer-kétszer megrendezett rendkívüli sorsolásról. Az ideit augusztus 4-én tartották; a „Nyereményarató” című játék fő-fő díja egy két szoba komfortos örökklakás, amelyhez 40 ezer forintos berendezési utalvány és személygépkocsi is jár.

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság dolgozói maguk is lottóznak. Hiába vannak azonban »közel a tűzhöz«, távol vannak a szerencsétől. A szelvényt természetesen ők sem kapják olcsóbban, s ha pontos, megbízható munkájukkal dicsekednek is, eredményeikkel, találataikkal egyelőre nem. Nagyobb nyeremény még soha nem volt a székházban, hiába is kérünk biztos tippeket a jövő hétre — ők sem tudnak még semmit...

R. Gy.

Lengyel pedagóguscsoport érkezik a megyébe

A Pedagógusok Szakszervezetének bizottságai sok csereutazást bonyolítanak le magyar, NDK-beli, és lengyelországi felsőoktatási intézményekkel. Magyar részről a kiutazások már júliusban lezajlottak, a német és lengyel oktatók ebben a hónapban érkeznek hazánkba. Az Egri Tanárképző Főiskola az Erfurti Pedagógiai Intézetből 27, a Szakszervezet Békés Megyei Bizottsága Wrocławból 35, a Csongrád megyei bizottság pedig Krakóból 42 tagú oktatói csoportot lát vendégül csere-megállapodás alapján.

Szegeden jártunk

Üjjászülető városunk.

Sújtotta árvis, megalázták idegen antant-zsoldosok, a nyomasztó világháborúk között a „szegedi gondolat” sorvasztotta. De élt itt egy másik, jobb, szebb, igazabb gondolat is, melynek képviselőiként Juhász Gyula és József Attila szálltak szembe a „szegedi gondolat” horgereivel...

S ma a Dóm téren nyaranta a béke művésze hirtét a megújulást a csaknem húsz éve felszabadult városban.

Szegeden jártunk, s a történelmi múlt sötét gondjait, emlékeit hessentik el a látnivalók, de az apróbb új élmények is.

SZIGOR ÉS SZIGOR

Az első ismerős a csuklós villamos, amely néha tömött pesti testvére emlékeztet. Tömött „szegedi” hangok a kocsiában. Hallom, hogy utazás közben az egyetemi felvételeket vitatja néhány szülő, s panasz-köndnek a szigorúságra. Ismét eszembe jut Horger professzor úr, kinek szigora akkor a proletártehetséget üldözte József Attilában. Ma középiskolások és egyetemisták ezrei, a nép gyermekei tanulnak ebben a városban. Milyen nagy a különbség a kétfajta szigorúság között! Akkor ez a szigor a nép fiai ellen irányult, ma a nép érdekében alkalmazzák, hogy fiai közül a legtehetségesebbek és a legérdemesebbek kerüljenek az egyetemekre.

JELEN, JÖVŐ...

A rossz nyelvek azt mondják, hogy nyáron Szegeden csak két fontos dologra irányul a figyelem: a szabadtéri játékokra és az aratásra. Sok mindent láttunk azonban, ami beszédes cáfolata az öngúnyoknak. Hibák persze itt is vannak, de a fejlődés előremutató.

Az Ogyessza körút környékén derűs színű, modern házak. Épül, terebélyesedik, szépül a város. A vidám park melletti megállóba érkező villamosok kerekéi sikítva torpannak meg.

A körút környékén méteres a gaz — a szép házak is igényelnék a harmóniát!

Kár, hogy a Tisza-part még nincs jobban kiépítve. Szeged már fürdőváros, miért ne fejlődhetne hát üdülővárossá?

A GYUFAGYÁRBAN

Takaros üzem. Ügyeskező munkások, lányok a szapora gépek mellett. Öreg dobozkészítő, töltő- és csomagoló automaták. Gyufaszálak erdeje vándorol, majd megmártózik a foszforban és dobozrendekbe sorakozik. Szinte várom a katonás vezényszót.

Szikraszemű KISZ-titkárlány mutatja az üzemet. Büszke, Huszonegy éves, csinos, modern lány. Munkás-őr. Pereg a nyelve, mindenkit ismer, tájékozott, ismeri a gyárat, az üzem és a fiatalok gondjait. Eleven mai fiatal.

„Szikrából lobban a láng!”

KENDERGYÁRIAK

A Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat üjszegedi üzemében is jártunk. Az udvaron hetedmagával tűz a tiszamenti nap, s bizony nagy a meleg az üzemekben, ahol begyakorlott kezek igazítják az orsót, a csévé, s a vetülékfonalakat. Készül a fonal, a vászon, a zsákszövet, a ponyva, a szőnyeg. A fonó- és szövőgépek monoton zaja ötvözi a hajlékony munkaritmust.

Sürgősen meg kellene oldani az üzem klimatizálási gondjait. Egyes üzemrészekben nagy a por és a hőség. A munkásörök és a KISZ fiatalok által vasárnaponként szervezett üzemtakarítás hasznos társadalmi munka. De ez csak tüneti kezelés. A szellőztető berendezést nem pótolhatja.

CÁFOLAT?

„Gyere el — hív egy műsorfüzet — esténként szórakozni az ifjúsági klubba, Londoni körút 3.”

S munka után csinosan öltözött fiatalok hagyják el a kendergyárat. Lehet tippelni, hogy közülük ki a gépmunkás vagy ki a technikus?... Zöld fémszálas selyemgöngy, trapéz nadrágban, lábán vietnámi papucs, vállán gitár, egy fiú lép az eszpresszópulthoz, s duplát kér. Beatles fizura — vastagkeretes fekete napszemüveg tartkítja a hatást. Cifra vagány — gondolhatnám. De néhány órája meg — láttam — serényen betont kevert az építkezésnél. Megcáfolná külsejét?...

A STRANDON

Tömeg. Az agyagos parton napoznak. Sokan fürdenek. Szomjas emberek a sörnél. Megafon, táskarádió recsegi műsorát csakúgy, mint másutt. Focizó fiúk, utizó csoportok.